

یادداشت

فارماکون در کاخ سفید

لارس اسوندسن

ترجمه: **احمد امیرخلیلی**

پس از آنکه ترامپ از خودش تصویری منتشر کرد و در نگاه اول (و تا حدی دوم، سوم و چهارم) می‌توانست شبیه نسخه‌ای بازسازی‌شده از او به عنوان عیسی باشد، توضیح عجیبی برای آن ارائه داد: «تصور می‌کردم در این تصویر من پزشکی هستم که مرتبط با صلیب سرخ دیده می‌شود. فقط اخبار جعلی می‌توانند چنین چیزی را مطرح کنند و بگویند این تصویر مرتبط با مسیح است. قرار است من پزشکی باشم که مردم را بهتر می‌کند. من مردم را بهتر می‌کنم. من مردم را خیلی بهتر می‌کنم.» همین جمله آخر بیش از همه حائز اهمیت است، چراکه در تاریخ سیاسی غرب، این تصور سابقه‌ای طولانی دارد. در اروپای قرون وسطا باور رایجی وجود داشت که فرمانروا نه‌فقط حکومت می‌کند، بلکه شفا هم می‌دهد. این نگرش نه به عنوان یک استعاره، بلکه به معنای واقعی کلمه تصویری بنیادین و متافیزیکی از جایگاه پادشاه بود که اگر دست خود را روی بیماری بگذارد، نظم را به بدن بیمار بازمی‌گرداند و بیمار شفا پیدا می‌کند. این فقط یک باور پزشکی نبود، بلکه شکلی از الهیات سیاسی بود: «قدرت سیاسی همیشه در قالب نیرویی مقدس و درمانگر ظاهر می‌شود.» نکته اساسی آن بود که این قدرت به شخص پادشاه تعلق نداشت، بلکه به صورت ذاتی به مقام سلطنت تعلق داشت. شاه به عنوان فرد ممکن بود خطاکار، ستمگر یا نالایق باشد اما همچنان حامل نیرویی فراتر از خود دانسته می‌شد. او واسطه قدرتی بود که منشا آن بیرون از شخص او قرار می‌گرفت. هنری هشتم می‌توانست مستبد باشد بدون اینکه قدرت شفادهی‌اش تضعیف شود و چارلز دوم می‌توانست صدها هزار نفر را بدون اینکه کسی صلاحیت‌های شخصی او را برای چنین توانایی زیر سؤال ببرد، شفا دهد. پادشاه شفا می‌داد فقط به این دلیل که توانسته بود قدرتی فراتر از خودش را در اختیار بگیرد.

اما در مورد ترامپ وضعیت متفاوت است. او نیازی ندارد خود را مسیح بداند، زیرا در منطق او، «مسن» ترامپ به‌تنهایی کافی است و نه منصب، نه نهاد، نه سنت و نه نیرویی الهی، بلکه شخص ترامپ همیشه سرچشمه نجات معرفی می‌شود. اگر شاه سنتی واسطه امری والا نبود، ترامپ خود را منبع آن امر والا می‌داند. با این تفسیر، از منظر «بهترکردن مردم» به چه معناست؟ این مفهوم در پزشکی به معنای کاهش رنج، درمان بیماری و طولانی‌کردن عمر است. در فلسفه اخلاق می‌تواند به معنای تقویت شخصیت و ترویج فضیلت باشد و در سیاست می‌تواند به معنای بهبود شرایط زندگی شهروندان باشد. اما هیچ‌یک از این معانی با منش سیاسی ترامپ مطابقت ندارد. با این حال قدرت این جمله در ابهام آن نهفته است. واژه «بهتر» آن‌قدر نامشخص است که هر هواداری می‌تواند معنای دلخواه خود را در آن قرار دهد. ترامپ با این تصویر مدعی است برای جامعه جهانی نوعی داروی شفادهنده در اختیار دارد، او واقعا داروی شفادهنده او چیست؟

یونانیان برای دارو و زهر یک واژه مشترک داشتند: فارماکون (farmakon). از این‌ منظر آنچه به‌عنوان درمان عرضه می‌شود، خود می‌تواند نوعی زهر هم باشد. ترامپ وعده بازگرداندن وضعیت عادی و نظم را به جامعه جهانی دچار بیماری و آشوب می‌دهد اما هم‌زمان با حمله به حقیقت و اخلاق، نهادهای حقوق بشر و قواعد مشترک اصول سیاسی پایه‌های همان نظم را سست می‌کند. در این وضعیت، جمله مشهور کارل کراوس نیز معنایی گسترده‌تر پیدا

می‌کند: «روان‌کاو، بیماری روانی است که خود را درمان آن می‌داند.» این عبارت را می‌توان در کاربردی وسیع‌تر نسبت به هر ایدئولوژی یا حاکمی استفاده کرد که خودش نخست بحران را ایجاد و تعریف کرده و سپس خود را تنها راه علاج آن معرفی می‌کند. در این معنا، جمله «من مردم را خیلی بهتر می‌کنم» صرفا خودسنجایی ترامپ از خودش نیست، بلکه در او نشانه نوعی وضعیت بیمارگونه سیاسی است که دارد خود را در لباس درمان عرضه می‌کند.

دونالد ترامپ در کاخ سفید

افکار عمومی در محاصره روایت‌ها

جنب‌داری فقط موضع‌گیری آشکار نیست، گاهی در انتخاب تیتیر، ترتیب ارائه اطلاعات یا حتی صفت‌هایی که برای توصیف یک رویداد استفاده می‌شود، به چشم می‌آید. این انتخاب‌ها به‌مرور تصویری خاص در ذهن مخاطب می‌سازد، بی‌آنکه الزاما قصد پنهانی در میان باشد. رشد شبکه‌های اجتماعی در سال‌های اخیر این روند را پیچیده‌تر کرده است. الگوریتم‌ها معمولا محتوایی را برجسته می‌کنند که واکنش هیجانی بیشتری ایجاد کنند. در نتیجه، شایعه‌ها و اخبار جعلی که در قالب روایت‌های قطعی و سریع تولید می‌شوند، ممکن است شناس بیشتری برای دیده‌شدن داشته باشند، درحالی‌که روایت‌های عمیق و تحلیلی کمتر به چشم می‌آیند. همین امر به‌مرور باعث شکل‌گیری برداشت‌هایی سطحی‌تر و دوقطبی می‌شود. در برابر این شرایط، یکی از ابزارهای مهم برای مواجهه با روایت‌ها «بررسی متقاطع (Cross-checking)» است. این روش ساده اما مؤثر می‌گوید هیچ خبر یا روایتی تنها براساس یک منبع نباید پذیرفته شود. مقایسه روایت‌ها، بررسی زمان و منبع انتشار، جست‌وجوی گزارش‌های معتبرتر و مشاهده روایت‌های چند رسانه مختلف می‌تواند تصویر دقیق‌تری ارائه دهد. این مکت کوتاه، تفاوت میان اطلاع‌یافتن و گرفتارشدن در چرخه شایعه را مشخص می‌کند.

امروز بیش از هر زمان دیگر کیفیت گفت‌وگوی اجتماعی، به نحوه مواجهه جامعه با اطلاعات وابسته است. هرچه دسترسی به گردش آزاد اطلاعات، توانایی تحلیل، مقایسه و ارزیابی روایت‌ها افزایش پیدا کند، احتمال تنش، سو-تفاهم و دوقطبی نیز کمتر می‌شود. فهم سازوکار روایت‌ها به معنای بی‌اعتمادی به همه چیز نیست؛ بلکه به معنای ساختن نوعی هویشیاری آرام و واقع‌بینانه است که در آن، روایت‌ها شنیده می‌شوند اما قضاوت نهایی بر پایه بررسی و تأمل شکل می‌گیرد.

مهدی ویسی‌تبار، چهارشنبه ۲۷ فروردین ۱۴۰۵

کارکنان پتروشیمی لارس

روایت روزهای حمله به کارخانه‌های پتروشیمی و شرکت فولاد خوزستان که موجب شهادت ۶ کارگر و مصدومیت ۷۰۰ نفر شد

شیفتی که تمام نشد

۱۷ هزار کارگر در شرکت فولاد خوزستان شاغل بودند و به آنها گفته شده حقوق پایه را دریافت خواهند کرد و پتروشیمی‌های ماهشهر هنوز تعطیل هستند

الناز محمدی، سارا سبزی

است و به آن «مادر» می‌گویند و حدود ۱۲ هزار نیروی کار دارد، با تولیداتی مثل مشتقات نفت و بنزین، مشتقات پلیمری و لاستیک و تأمین سوخت تعدادی از پتروشیمی‌های ماهشهر مثل واحد پلیمری امیرکبیر. آن‌طورکه کارکنان پتروشیمی‌های ماهشهر می‌گویند، بعد از آغاز جنگ، ۲۰ تا ۳۰ درصد نیروهای شرکت‌های منطقه به‌صورت حضوری فعالیت می‌کردند. روز شنبه، ۱۵ فروردین هم طبق بخش‌نامه منطقه ویژه، اعلام شد که ۳۰ درصد نیروها به صورت حضوری به کار خود ادامه دهند و شرکت‌ها در صورت نیاز می‌توانند نیروی بیشتری اضافه کنند. صبح روز حمله، کارکنان و کارگرانی که در محوطه باز بودند، با صدای اولین انفجار خودشان را از روی فنس‌ها به سمت دریا و بیابان‌های اطراف بیرون کشیدند تا از آن مهلکه‌ای که حداقل ۴۰ دقیقه در آن صدای جنگنده می‌آمد، خارج شوند.

محمد آن روز بعد از دو روز سر کار رفته بود؛ بعد از آنکه از شرکت پتروشیمی بندر امام که سال‌هاست محل کار اوست، خیر دادند که عملیات راه‌اندازی یک بخش را دارند و او که در قسمت تهویه کار می‌کند، باید برود سر کار. ساعت حدود ۱۰:۳۰ صبح بود که اولین صدای انفجار در ماهشهر پیچید و گوشی‌های همراه همه کسانی که در شرکت بودند، شروع به زنگ‌زدن کرد. خانواده‌ها با گترانی زنگ می‌زدند و می‌خواستند بداندن عزیزانشان که در بزرگ‌ترین پتروشیمی ایران، همین حالا که جنگنده‌ها با فاصله پلین، صدای‌شان را روی سر مردم آورده‌اند، در خطر است یا نه. دختر محمد هم با همان بمب اول دست به گوشی صدا؛ شنید و شنیده و تنش همراه با شیشه‌ها و درهای خانه لرزیده بود. اما بار اول محمد هم صدا را از دور شنیده و فکر کرده بود به شرکت آنها کاری ندارند، اما تا تماس قطع شد، دومی و سومی هم از راه رسیدند. دختر محمد دوباره با هراس به پدرش زنگ زد و محمد گفت: «مامان کجاست؟ برو جایی که او نباشد» و بعد گفت: «بابا دارند ما را می‌زنند».

در لحظه‌های انفجار، وقتی صدای سوت موشک‌ها قبل از زمین‌خوردن‌شان به گوش می‌رسد، در همان لحظه‌ها کوتاه بین مرگ و زندگی، گویی چیزی در بدن آدم گری می‌گیرد و آنچه در بدن اتفاق می‌افتد، شبیه هیچ حالتی نیست. برایش نامی نیست. خانواده محمد هم به اطراف می‌افتادند. او سعی کرده بود با او و ۲۰۰ نفر از همکارانش که آن روز در قسمت تهویه سر کار بودند و زیر بارش بی‌امان موشک‌ها به سمت فنس‌های بیرون محوطه می‌دویدند تا خودشان را در لوله‌های صنعتی بزرگ آن اطراف جا دهند؛ تنها پناهگاهی که برای‌شان مانده بود. در همان مسیر وحشت بود که محمد دوستانش را می‌دید که با موج انفجار بلند می‌شدند و به اطراف می‌افتادند. او سعی کرده بود با چشم‌های باز به اطراف نگاه کند و با خودش تکرار کند: «تو امروز نمی‌میری»، اما موشک‌های ریز و درشت، پشت سر هم، پیشانی آسمان را می‌شکافتند و بین کارگرها می‌افتادند. محمد و تعدادی از همکارانش دست آخر توانستند به آن لوله‌های بزرگ برسند و تا چند ساعت در آن لوله‌ها دراز بکشند؛ با بدن‌هایی که در لباس کار هیچ‌شکی‌شان گریز گرفته بود.

آن روز در شرکت بندر امام کسی کشته نشده اما زخمی‌ها زیاد بودند؛ تصاویر پرت‌شدن کارگرها، هنوز در ذهن مخدوش و ناآرام محمد، واضح و پیرنگ است. او آن روز را با یک کلمه توصیف می‌کند: «جهنم» و می‌گوید درست است که آسیبی ندید اما آن تصاویر یک لحظه هم از جلوی چشمش دور نمی‌شوند: «آن روز بچه‌های شیفت و روزکارها بیشتر و قراردادی‌ها خیلی کمتر بودند، یعنی تعداد کارگرها در سایت بیشتر بود. از بالای سرمان جنگنده رد می‌شد و همه قفل بودند و نمی‌دانستند باید چه کار کنند. کارگران

کارکنان پتروشیمی لارس در حال کار

مهدی ویسی‌تبار، چهارشنبه ۲۷ فروردین ۱۴۰۵

خبرخوان

فعلا آموزش حضوری نداریم

وزیر آموزش و پرورش گفت: «در شرایط فعلی تا اطلاع بعدی، برنامه‌ای برای آموزش حضوری مدارس نداریم و فعلا آموزش‌ها به‌صورت مجازی ادامه خواهد داشت.» علیرضا کاظمی درباره وضعیت بازگشایی مدارس، تأکید کرد: «هرگونه تصمیم برای بازگشایی مدارس، با هماهنگی نهادهای ذی‌ربط و با در نظر گرفتن آرامش خاطر و حصول اطمینان از امنیت دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها اتخاذ خواهد شد.» کاظمی از قرارگرفتن مطالبات پاداش سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ در دستور کار پرداخت خیر داد و گفت: «نتایج آزمون خدمتگزاران نیز احتمالا تا ۱۵ اردیبهشت اعلام خواهد شد. همچنین برنامه‌ریزی برای جذب و استخدام نیروهای جدید در حال انجام است و به‌زودی تعیین‌تکلیف می‌شود.»

شریف بدون کنکور دکتری می‌پذیرد

دانشگاه صنعتی شریف اعلام کرد برای نیم‌سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۶، تعداد محدودی از دانش‌آموختگان ممتاز کارشناسی ارشد سراسر کشور را بدون آزمون و صرفا بر اساس سوابق علمی و پژوهشی در مقطع دکتری می‌پذیرد. دانشگاه صنعتی شریف در راستای حمایت از استعداد‌های درخشان و بر اساس ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، اقدام به پذیرش بدون آزمون دانشجویان ممتاز مقطع کارشناسی ارشد برای دوره دکتری در نیم‌سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۶ می‌کند. متقاضیان واجد شرایط می‌توانند از سی‌ام فروردین تا پنجم اردیبهشت ۱۴۰۵ با مراجعه به درگاه admission.edu.sharif.edu نسبت به ثبت درخواست خود اقدام کنند. هزینه ثبت‌نام مبلغ هفت میلیون و ۵۰۰ هزار ریال است که در مرحله نهایی دریافت شده و غیرقابل استرداد خواهد بود. شرایط عمومی پذیرش شامل داشتن مدرک کارشناسی با معدل حداقل ۱۶، مدرک کارشناسی ارشد مرتبط با معدل حداقل ۱۷

(بدون احتساب نمره پایان‌نامه) و همچنین سپری‌نشدن بیش از سه سال از فراغت از تحصیل (برای فارغ‌التحصیلان پس از مهر ۱۳۰۳) است. دانشجویان شاغل به کار می‌توانند در صورت ارائه گواهی اشتغال به کار، مدارک لازم شامل تصویر کارنامه‌های کارشناسی و ارشد، حداکثر دو مقاله چاپ‌شده یا پذیرفته‌شده در مجلات، حداکثر دو مقاله ارائه‌شده در همایش‌های معتبر، گواهی‌های افتخارات علمی و پژوهشی، و تصویر مدرک زبان است. پذیرفته‌شدگان فرصت دارند مدرک زبان را حداکثر طی یک نیم‌سال تحصیلی ارائه دهند. امتیازات ویژه برای داوطلبان دارای رتبه زیر ۱۰۰کنکور کارشناسی، رتبه‌های اول تا سوم آزمون کارشناسی ارشد یا دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد، مدال‌های المپیادهای دانش‌آموزی و دانشجویی، رتبه‌های جشنواره خوارزمی و سایر دستاوردهای علمی به تشخیص کمیته تخصصی لحاظ می‌شود. دانشجویان دانشگاه شریف نیاز به ارائه گواهی رتبه یا افتخارات علمی ندارند. هر داوطلب فقط مجاز به انتخاب یک رشته است؛ در غیر این صورت تمام درخواست‌ها لغو می‌شود. تاریخ مصاحبه توسط دانشکده‌ها متعاقبا اعلام خواهد شد. پذیرش نهایی منوط به تأیید وزارت علوم و سازمان سنجش است. همچنین در اطلاعیه دانشگاه شریف آمده است: پذیرش بدون آزمون به عنوان یک امتیاز و نه یک حق، به متقاضیان برجسته اعطا می‌شود و داوطلبان حق اعتراض نسبت به نحوه ارزیابی دانشگاه ندارند. به مدارک ناقص ترتیب اثر داده نمی‌شود. داوطلبان برای رفع مشکل یا سوالات بیشتری می‌توانند با ایمیل hiso@sharif.edu تلفن ۶۶۱۶۵۰۴۴ (روزهای کاری ۸ تا ۱۳) یا پیام‌رسان بله با شناسه @sat_hiso تماس بگیرند.

کاهش سهمیه‌های ایران از حج ۱۴۰۵

رئیس سازمان حج و زیارت درباره اعزام زائران به حج تمتع طی سال جاری با توجه به جنگ پیش‌آمده توضیح داد. علیرضا رشیدیان، رئیس سازمان حج و زیارت، با اشاره به برنامه‌ریزی برای حج امسال گفت: «سهمیه ایران با موافقت مسئولان عالی‌رتبه کشور از ۸۵ هزار نفر به ۳۰ هزار نفر کاهش یافت.» او ادامه داد: «اعزام‌ها از روزهای آینده آغاز می‌شود و تمام تلاش ما حفظ عزت و کرامت زائران ایرانی در سرزمین وحی است.»

^[1] علیرضا کاظمی درباره وضعیت بازگشایی مدارس، تأکید کرد: «هرگونه تصمیم برای بازگشایی مدارس، با هماهنگی نهادهای ذی‌ربط و با در نظر گرفتن آرامش خاطر و حصول اطمینان از امنیت دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها اتخاذ خواهد شد

^[2] کاظمی از قرارگرفتن مطالبات پاداش سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ در دستور کار پرداخت خیر داد و گفت: «نتایج آزمون خدمتگزاران نیز احتمالا تا ۱۵ اردیبهشت اعلام خواهد شد